

Verlag externe commissie Dekking en spreiding

Toelichting en duiding, 7 juni 2019

1. Opdracht commissie

De algemeen directeur van de VNOG heeft een externe commissie gevraagd om een onafhankelijk en **professioneel oordeel** te geven over het **dekkings- en spreidingsplan** van de VNOG: welk en hoeveel materieel is nodig voor de uitvoering van de brandweertaken?

Het uitgangspunt is verantwoord en veilig repressief optreden.

De afdeling Incidentbestrijding heeft voor alle brandweertaken (specialismen) **drie dienstverleningsscenario's** opgesteld met het benodigd aantal en soort voertuigen, verdeeld over de verschillende posten (bijlage 1):

- het **huidige scenario**: het huidige dienstverleningsniveau met bijbehorend materieel en spreiding, gebaseerd op het slagkrachtmodel;
- een **basisscenario**: een dienstverleningsscenario op basis van de minimaal wettelijk verplichte taken;
- een **plusscenario** dat extra's biedt bovenop het basisscenario om lokaal en regionaal een hoger dienstverleningsniveau te bieden.

De commissie heeft een oordeel gegeven over de haalbaarheid van deze scenario's.

De **externe commissie** - bestaande uit Paul Verlaan (voormalig regionaal commandant Brandweer Brabant Noord), Ron de Wit (gepromoveerd op het thema Brandweezorg) en Marcel Verspeek (specialist op het gebied van bestrijding van gevaarlijke stoffen) - heeft op 15 mei 2019 **verslag uitgebracht** (zie bijlage 2). Omdat het verslag geschreven is voor operationeel specialisten, worden de resultaten hieronder toegelicht en nader geduid.

2. Bevindingen commissie

De commissie geeft een oordeel over respectievelijk de gehanteerde **methodiek** om de slagkracht te berekenen, de **algemene dekking** en het benodigd materieel **per specialisme**.

2.1 Methodiek slagkrachtmodel

De commissie heeft aangegeven dat het theoretische slagkrachtmodel van de VNOG een handig hulpmiddel kan zijn voor risicoanalyse, bewustwording, vakbekwaamheid en planvorming. Voor de verdeling van het materieel is het model **te complex**. Bovendien zijn de **uitgangspunten** van het model niet **altijd juist en consistent toegepast**. Ook is een **aantal uitgangspunten gedateerd**. Het Veiligheidsberaad heeft inmiddels een uniforme landelijke systematiek¹ ontwikkeld voor gebiedsgerichte opkomsttijden. Deze is nog niet verwerkt in het slagkrachtmodel van de VNOG.

De commissie adviseert dan ook voor de dekking en spreiding een **eenvoudiger model te gebruiken**, gebaseerd op data van werkelijke inzetten, zodat **bestuurlijke keuzes**

¹ Rapport 'Gebiedsgerichte opkomsttijden', april 2019.

uitlegbaar zijn en het aansluit bij de **beleving van het brandweerpersoneel**. De commissie adviseert een meer gebiedsgerichte benadering op basis van prestatie (hoe snel zijn we waar) in plaats van 'waar zijn we te laat' en knelpunten meer te wegen op basis van werkelijke inzetfrequenties.

2.2 Algemeen

De commissie adviseert de brandweezorg als een collectieve opgave voor de VNOG te zien waarbij de **56 posten de basis** vormen.

Elke post heeft volgens de commissie een **functie op vier niveaus**: basisdekking, opschaling, restdekking en/of aflossing en een maatschappelijke functie. Met een netwerk van 56 brandweerposten is er voldoende back-up mochten zich meerdere incidenten tegelijk voordoen. Bovendien kan een tijdelijke (beperkte) terugval in (opkomst)prestatie bestuurlijk worden geaccepteerd, aldus de commissie.

Voor wat betreft **bijstand en opschaling** wordt landelijk de norm van 50% restdekking in de eigen regio geaccepteerd. Met 56 tankautospuitten is dat volgens de commissie geen probleem.

De notitie 'Posten zijn de basis' bevat een ingewikkeld model voor de bezetting van een post en de urenbesteding van de postcommandant. De commissie pleit voor een **eenvoudiger systematiek met drie categorieën**: kleine, middel en beroepsbezette posten. Om de zelfstandigheid van de posten te vergroten, adviseert de commissie om op elke post een dienstbus te zetten voor opleidingen, oefenen of ander vervoer.

2.3 Basisbrandweezorg en specialisten

Onderstaand wordt eerst per taak/specialisme ingegaan op het oordeel van de commissie. Afgesloten wordt met een ambtelijke constatering over hetgeen dit betekent voor de ontwikkelde scenario's.

Basisbrandweezorg

Op dit moment beschikt de VNOG over 38 standaard tankautospuitten (TS), 32 TS'en die ook geschikt zijn voor natuurbrandbestrijding (zgn. combivoertuigen) en drie reserve TS'en met bemensing. Totaal 73 tankautospuitten².

In het basisscenario wordt teruggegaan naar 60 TS'en. Het plusscenario gaat uit van 65 TS'en. De commissie adviseert om **op alle posten minimaal één TS met standaard bepakking** te plaatsen.

Op **enkele posten**, is **een tweede TS** noodzakelijk, bijvoorbeeld gelet op inzetfrequentie, opschaling of restdekking. De commissie adviseert hierbij te letten op strategische ligging en het feit dat de betreffende posten de inzet van 2e TS in de praktijk ook moeten kunnen garanderen. In het basisscenario staat op vijf posten een tweede TS: Harderwijk, Elburg, Zutphen, Doetinchem en Winterwijk. In het plusscenario staan deze daarnaast ook in Aalten, Bergh, Lichtenvoorde en Didam. Het voorstel van de VNOG om naast de reguliere TS'en ook een compacte variant aan te schaffen, wijst de commissie af.

² Exclusief reservevoertuigen en afgeschreven voertuigen, die niet meer in de boeken staan maar nog wel ergens op een post.

De commissie adviseert de **reservevoertuigen niet te gebruiken voor de dagelijkse uitruk en opschaling**, maar deze uitsluitend de status van reservevoertuig te geven ten behoeve van opleidingen, oefeningen en onderhoud. Op een bestand van 60 TS'en (basisvariant) acht de commissie tien reservevoertuigen nodig en realistisch.

De VNOG heeft op dit moment **vier voertuigen** die specifiek geschikt zijn voor **natuurbrand en schuimblussing** (zgn. BT-SB/NB). Deze staan in Hoog Soeren, Twello, Epe en Vaassen. In het basisscenario wordt voorgesteld om totaal negen **specifieke natuurbrandvoertuigen** aan te schaffen en te plaatsen in Hoog Soeren, Epe, Vaassen, Klarenbeek, Apeldoorn Centrum, Nunspeet, Wezep, Elspeet en Putten. In het plusscenario komen deze voertuigen ook in Ermelo, Hattem en Heerde.

De commissie stelt dat, gelet op de aard van het gebied, **natuurbrandbestrijding voor de VNOG zeker een basistaak** is. De commissie onderschrijft het voorstel van de VNOG om mee te gaan in de landelijke ontwikkelingen naar lichtere en specialistische natuurbrandvoertuigen, die goed in natuurgebieden kunnen rijden. De commissie stelt voor te beginnen met twee pelotons (**acht voertuigen**).

Voor wat betreft de ontwikkelde dienstverleningsscenario's betekent dit dat:

- zowel het basis- als plusscenario uitvoerbaar zijn.

Bluswatervoorziening

De commissie vindt dat het huidige systeem met **zeventien waterwagens een goede basis** biedt voor de bluswatervoorziening.

De VNOG beschikt daarnaast ook over een grote variëteit aan **watertransport-systemen**. De commissie ondersteunt het voornemen om dit te **beperken tot één variant**: WTS-500.

Ook meent de commissie dat het huidige aantal van tien **grootschalig watertransport-systemen** (GWT-1500) **teruggebracht kan worden naar vijf**. In het basisscenario zijn deze voorzien in Nunspeet, Apeldoorn-Zuid, Doetinchem en Winterswijk. In het plusscenario komt er ook één in Barchem.

Voor de ontwikkelde dienstverleningsscenario's betekent dit dat:

- het voorgestelde basisscenario met vier grootschalig watertransportsystemen te krap is en het plusscenario uitvoerbaar.
- De scenario's verder uitvoerbaar zijn.

Redvoertuigen

De VNOG heeft **zes redvoertuigen** (Elburg, Harderwijk, Apeldoorn, Zutphen, Doetinchem en Winterswijk). De commissie vindt dit de ondergrens: uitval van een redvoertuig kan niet worden opgevangen. De commissie adviseert **één extra voertuig aan te schaffen**, maar deze wel nadrukkelijk aan te wijzen als reservevoertuig, zodat ruimte ontstaat voor onderhoud, storting, opleiden of oefeningen.

Daarnaast adviseert de commissie de **geografische verdeling** van de redvoertuigen te **onderbouwen** op basis van inzetfrequentie, opkomsttijden en aanwezige hoogbouw. De huidige verdeling lijkt logisch, maar moet verder onderbouwd worden.

Voor de ontwikkelde dienstverleningsscenario's betekent dit dat:

- het basis- en plusscenario opgehoogd moeten worden van zes naar zeven redvoertuigen.
- er een onderbouwing moet komen van de verdeling van de redvoertuigen over de regio.

Hulpverleningsvoertuigen

De moderne tankautospuiten zijn voldoende toegerust voor de basis technische hulpverlening. De commissie vindt het daarom verantwoord om de hulpverleningsvoertuigen van het type HV-2 af te schaffen. De VNOG heeft er daar nu elf van. **Zes voertuigen van het type HV-1 met kraan en lier** acht de commissie voldoende, waarbij één hulpverleningsvoertuig aangewezen wordt als reservevoertuig in geval van uitval, oefening of onderhoud.

In het basisscenario staan deze voertuigen in Harderwijk, Wezep, Apeldoorn-Zuid, Zutphen, Doetinchem en Lichtenvoorde. Deze geografische verdeling sluit naar mening van de commissie goed aan op de infrastructuur binnen de VNOG.

Voor de ontwikkelde dienstverleningsscenario's betekent dit dat:

- een basisscenario met zes hulpverleningsvoertuigen uitvoerbaar is.
- bepaald moet welke van deze voertuigen het reservevoertuig wordt.
- alle hulpverleningsvoertuigen vervangen moeten worden door het type HV-1 met kraan en lier.

Gevaarlijke stoffen

De VNOG beschikt over **vier schuimblusvoertuigen** voor de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. De commissie adviseert – met het oog op spreiding en operationele beschikbaarheid - **twee schuimblusvoertuigen op strategische plaatsen** neer te zetten: één aan de westkant en één aan de oostkant van de regio en kijk of het mogelijk is om twee van de watertankwagens als schuimblusvoertuig uit te voeren. In het basisscenario is voorzien in een schuimblusvoertuig in Twello en in Bergh. In het plusscenario komen er twee extra: ook in Varsseveld en Nunspeet.

Voor de gas- en chemiepakken adviseert de commissie de landelijke methodiek te volgen. Dit betekent **geen chemiepakken op de basiseenheden** (wel een eenvoudig vuilwerkpak). Nu beschikken meerdere posten over gaspakken of zijn belast met Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IGBS). **Eén regionaal steunpunt** voor IGBS is **voldoende**. Gelet op de specifieke kennis van de beroeps in Apeldoorn en het feit dat zij 24 uur per dag op de kazerne aanwezig zijn, acht de commissie het logisch om deze regionale functie in Apeldoorn onder te brengen. In het plusscenario zit ook een gaspakkploeg in Groenlo en een basisontsmettingseenheid in Varsseveld.

De commissie adviseert om de huidige **acht Eenheden Verkenners Gevaarlijke Stoffen** in Oldebroek, Ermelo, Terwolde, Almen, Steenderen, Eibergen, 's Heerenberg en Aalten **te behouden**.

Voor de ontwikkelde dienstverleningsscenario's betekent dit dat:

- het basisscenario met twee schuimvoertuigen, acht verkenners en één regionaal steunpunt gevaarlijke stoffen aansluit bij het advies van de commissie.

Waterongevallen

Momenteel heeft de VNOG **vijftien oppervlaktereddingsteams**. De commissie kan zich vinden in het basisscenario, waarin wordt **teruggegaan naar acht teams** waarin de teams van Harderwijk, Heerde, Gorssel, Steenderen, Zutphen en Gendringen ook over een boot beschikken. In het plusscenario komt er ook een boot in Brummen.

Duiken is een taak van de brandweer aldus de commissie. Zij vindt daarom dat elke regio ten minste over één duikteam moet beschikken. Harderwijk en Heerde hebben momenteel een duikteam. De commissie wijst er op dat de duiktaak – ondanks alle inspanning – een te zware belasting is voor een vrijwillige post. Deze taak **kan alleen bij een beroepspost** (Apeldoorn) worden neergelegd.

Voor de dienstverleningsscenario's betekent dit dat:

- het basisscenario met één duikteam en acht oppervlakterreddingsteam uitvoerbaar is.
- het plusscenario, met een duikteam in Harderwijk en één in de Achterhoek, niet uitvoerbaar is.

Veetakels

In de VNOG staan **zestien veetakels**. In het basisscenario wordt voorgesteld dit aantal **terug te brengen tot zeven**. De commissie vindt dit een **logisch voorstel**, maar stelt dat geen precies aantal is voor te schrijven. Zij adviseert vooral de lokale context mee te laten wegen: inzetfrequentie, kennis en motivatie.

Voor de dienstverleningsscenario's betekent dit dat

- zowel het basisscenario (zeven) als de plusvariant (negen veetakels) uitvoerbaar is.

3. Tot slot

De commissie adviseert ook:

- naast voorstellen voor de basiseenheden, ook voorstellen te doen voor de **operationele leiding en coördinatie**.
- om bij de herverdeling van materieel niet alleen harde criteria zoals opkomsttijd, **mee te laten wegen maar ook in hoeverre de post de uitruk in de praktijk kan garanderen en** of de toedeling van eventuele extra specialismen aan een post ook **haalbaar is** wat betreft inzetbelasting en vakbekwaamheid.
- nog nadrukkelijker te kijken naar de **rol die de beroeps in Apeldoorn** kunnen vervullen **ten behoeve van het collectief**.

Verslag externe commissie ivm voorstellen ‘Optimalisering brandweezorg VNOG’

Aan: Diemer Kransen, commandant brandweer VNOG

Van: Paul Verlaan (vz), Marcel Verspeek en Ron de Wit

Datum: 15 mei 2019 / versie 2.0

Betreft: Bevindingen en advies externe commissie

Inleiding

De veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) ziet zich geconfronteerd met een financieel begrotingstekort van ruim 4 miljoen euro. Dit vormt aanleiding om bestuurlijk te besluiten over maatregelen om dit probleem op te lossen. Onderdeel daarvan is een kritische blik op de huidige repressieve organisatie en middelen. De brandweer VNOG heeft de opdracht gekregen om met voorstellen te komen voor de benodigde basisdienstverlening brandweezorg 2020. Dit heeft geleid tot voorstellen onder de noemer ‘Optimalisering brandweezorg VNOG’. Als onderdeel van dat proces is aan een externe commissie gevraagd daar vanuit professioneel en onafhankelijk perspectief een advies over te geven.

Na een introducerende bijeenkomst op 12 maart en een inhoudelijk verdiepende bijeenkomst op 15 maart met de teamleiders IB¹ zijn aan de commissie op 15 april door de teamleiders IB de eerste voorstellen voor optimaliseren van de brandweezorg VNOG gepresenteerd. Deze voorstellen zijn in de vorm van een powerpoint en bijbehorende spreadsheet per e-mail toegestuurd op 18 april 2019.

Deze korte notitie bevat de analyse, bevindingen en adviezen van de commissie. De commissie heeft haar oordeel gevormd op basis van twee sessies met betrokkenen (teamleiders IB en enkele vakspecialisten) en op basis van een aantal aangereikte documenten (zie hiervoor het overzicht met gebruikte bronnen).

De bevindingen en adviezen zijn hierna puntsgewijs samengevat en in vier thema’s onderverdeeld.

Verkenning en eerste observaties

- De aangereikte stukken over risicogestuurde slagkracht uit de periode 2014 – 2016 schetsten een zeer uitvoerige, effectgerichte en technocratische aanpak van de inrichting van de brandweezorg. De commissie vindt de methodiek moeilijk te doorgronden, ze lijkt onnodig complex en is inhoudelijk niet overal juist.
- Uit de gesprekken met betrokkenen komt het beeld naar voren dat de methodiek en de theoretische berekeningen van ‘risicogestuurde slagkracht’ en alles wat daarbij hoort leidend werd. Daardoor was er beperkt ruimte voor inbreng van professionals en ontbrak zicht op praktische haalbaarheid.
- Desondanks (of wellicht daardoor) is bij de implementatie van de uitkomsten om meerdere redenen lokaal afgeweken. Hoe en waarom is afgeweken is niet transparant. Een voorbeeld hiervan is de onduidelijke status van de reserve-tankautospuiten.
- De commissie constateert dat het kader en de methodiek van risicogestuurde slagkracht beklemmend en vertragend werkt.
- Uit de gesprekken komt naar voren dat de aanwezige teamleiders IB open staan voor het proces van doorontwikkeling van de repressieve organisatie vanuit een gezamenlijk beeld op en verantwoordelijkheid voor de brandweezorg van de VNOG.

Beoordeling uitgangspunten

- De brandweer VNOG beschikt voor de basisbrandweezorg op dit moment over 56 brandweerposten met 38 tankautospuiten 4x2, 32 tankautospuiten 4x4 en een aantal reserve-voertuigen.
- De uitgangspunten van de slagkracht-tool voor de hulpvraag lijken op een aantal punten aan de stevige kant. Dit leidt tot beelden over een tekort in hulpaanbod terwijl soms op onderdelen de eis (te) hoog is. De tijden zijn niet overal geheel consistent: soms gaat het om een opkomsttijd, soms betreft het een tijd tot daadwerkelijke inzet. Dit is verwarrend.

¹ IB: incidentenbestrijding

- De eis voor opkomst in bebouwde omgeving bij brand is generiek gesteld op 8 minuten en is gebaseerd op een gewogen gemiddelde van de objectgerichte opkomsttijden uit het besluit VR. Onderscheid en nuance in de aard van gebieden (stedelijk, platteland) en de relatie met de brand- cq inzetfrequentie verdwijnt daardoor. Dit lijkt niet aan te sluiten op de gedetailleerde slagkracht methodiek.
- De eis voor opschaling bij brand (13 minuten voor de 2e t/m 4e TS) is te hoog. Operationeel aansturen en effectief inzetten van 4 TS-en binnen 13 minuten is praktisch niet mogelijk. Een eis voor stapsgewijze opschaling tot 1 peloton (4x TS) binnen 30 minuten is acceptabel.
- Er geldt één generieke eis voor redvoertuigen van 18 minuten. Dit is opmerkelijk omdat een redvoertuig meerdere functies heeft waar verschillende eisen bij horen. Enerzijds de red/vluchtweg functie bij hoogbouw in binnensteden die is gerelateerd aan de opkomst van de 1e TS. Anderzijds de functie als blusplatform en inzet bij dienstverlening (bijv. afhijzen). Dit vereist een risico gebaseerde inschatting voor beide functies ten aanzien van de verdeling van redvoertuigen.
- De eis van 18 minuten voor een hulpverleningsvoertuig (HV) lijkt gebaseerd te zijn op de maximale opkomsttijd van blusvoertuigen uit het besluit veiligheidsregio's. Een nadere onderbouwing ontbreekt.
- Voor natuurbrandbestrijding staat een gecombineerde eis (20 minuten, waarvan 13 minuten opkomst en 7 minuten verkenning/inzet). Wat precies de filosofie hierachter is, is niet geheel duidelijk. Voor natuurlijke omgeving bestaan geen formele eisen voor de opkomsttijd. Natuurbrandbestrijding is voor VNOG zeker een basiszorgtaak gelet op de aard van (grote delen van) het gebied. Zorg voor voldoende capaciteit in pelotons die strategisch verdeeld zijn rondom risicogebieden.
- De eisen voor opkomsttijden bij waterongevallen sluiten aan bij wat landelijk gangbaar is.
- In de samenvatting van de uitgangspunten ontbreken de eisen voor incidenten met gevaarlijke stoffen (IBGS).
- De filosofie met betrekking tot bluswatervoorziening laat een logische opbouw zien: gefaseerd in tijd en gebaseerd op een keten van TS², tankwagens, WTS500 en grootschalig watertransport.

Advies op thema's

Hierna zijn per inhoudelijk thema de adviezen samengevat.

Basisinzet brandweezorg
Dekking en spreiding van tankautospuiten voor de basistaken in combinatie met het specifieke risico op natuurbranden.
Adviezen:
<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat er op elke post één basiseenheid (4x2 of 4x4) met standaard bepakking aanwezig is. Dit zijn 56 TS-en. • Daarnaast zijn er enkele posten waar vanwege een aantal redenen een tweede basiseenheid aanwezig is. Dit kan zijn vanwege de inzetfrequentie of opschaling en restdekking. Let daarbij op de strategische positionering en de garanties mbt uitruk van deze 2^e TS. • Het voorstel om in aanvulling op de basiszorg mee te gaan in de bredere ontwikkeling naar specifieke natuurbrandvoertuigen³ wordt door ons onderschreven. Een aantal van 2 pelotons is een logisch begin. • Geef de reserve-tankautospuiten ook echt de status van reserve en zorg dat ze qua bepakking/uitrusting gelijk zijn aan de operationele TS'en. Dat betekent dat deze voertuigen geen rol spelen bij de dagelijkse uitruk en opschaling (ze staan niet in de KVT). Koppel deze auto's niet aan een post maar wijs ze toe voor een gebied waarbij ze bruikbaar zijn als vervanging bij onderhoud, opleiden, oefenen of onverwachte uitval van materieel. Op een bestand van ca. 60 voertuigen lijkt een reserve aantal van 10 realistisch. • Het voorstel om naast de reguliere TS met een compacte variant van de 4x2 basiseenheid te werken wijzen wij af.

² Tankinhoud en/of brandkraan

³ Deze worden ook wel aangeduid als CCFM-voertuigen (Camion-Citerne Feux de Forets).

Bluswatervoorziening

Beschikbaarheid, middelen en logistiek voor opschaling van watervoorziening bij brandbestrijding.

Adviezen:

- Het systeem van 16 m³ tankwagens strategisch verdeeld over de veiligheidsregio vormt een goede basis voor een gegarandeerde bluswatervoorziening. Gelet op het natuurbrandrisico en de aanwezigheid van veel landelijk gebied is een eigen robuuste bluswatervoorziening van essentieel belang.
- Het voorstel om voor de hele regio over te gaan op één WTS500 met gelijke functionele specificatie onderschrijven wij. Dit betekent een reductie en vereenvoudiging van het aantal WTS eenheden en varianten.
- Als gevolg van de landelijke modernisering van het materieel voor grootschalig watertransport kan het aantal eenheden daarvoor verantwoord worden gereduceerd. Het voorgestelde aantal van 5 eenheden DPH-1,5 achten wij, in combinatie met de tankwagens en WTS-500, voldoende.

Aanvullende taken

Materieel in aanvulling op de basiszorg: redvoertuigen (RV)

Adviezen:

- Het huidige aantal van 6 redvoertuigen is de ondergrens. Uitval van een redvoertuig kan niet worden opgevangen. Advies is daarom om naar 7 redvoertuigen te gaan waardoor het acceptabel is dat er één voertuig tijdelijk niet beschikbaar is (in geval van onderhoud, uitval of storing, opleiden en oefenen).
- De voorgestelde geografische verdeling lijkt logisch. Advies is deze verdeling aanvullend te onderbouwen aan de hand opkomsttijden, aanwezige hoogbouw en werkelijke inzetten.

Aanvullende taken

Materieel in aanvulling op de basiszorg: hulpverleningsvoertuigen (HV)

Adviezen:

- De moderne TS is voldoende toegerust voor de basis technische hulpverlening. De HV is alleen in specifieke situaties nodig. Dit maakt dat het aantal HV-voertuigen verantwoord kan worden gereduceerd.
- Het voorstel voor 6 HV voertuigen is voldoende. Deze voertuigen zijn dan wel allemaal hetzelfde en zijn van het type HV-1 (met kraan en lier). Advies is dit te zien als 6 operationele voertuigen waarbij het mogelijk is dat er één voertuig tijdelijk niet beschikbaar is (onderhoud, uitval, oefenen). De voorgestelde verdeling lijkt logisch en sluit aan op de infrastructuur.

Aanvullende taken

Materieel in aanvulling op de basiszorg: IBGS / schuim

Adviezen:

- Inzet van schuim: de landelijke visie IBGS gaat uit van voldoende eenheden/middelen voor het afdekken van een vloeistofplas van 1500 m². Gelet op spreiding en operationele beschikbaarheid adviseren wij 2 schuimblusvoertuigen (SB) op strategische locaties 'links en rechts' van de IJssel. Onderzoek daarbij of het mogelijk is of van de 17 tankwagens er 2 als SB uitgevoerd kunnen worden.
- Wij adviseren om ten aanzien van gas- en chemiepakken de landelijke IBGS systematiek te volgen. Dit betekent dat basiseenheden geen chemiepakken meer hebben (wel een eenvoudig vuilwerkpak). Eén regionaal steunpunt voor IBGS is daarbij voldoende. Deze beschikt over chemie- en gaspakken en de functies GOE en BOE. Het voorstel deze

regionale functie, gelet op paraatheid en specifieke kennis, bij de beroeps in Apeldoorn onder te brengen is logisch.

- Het huidige aantal van 8 VGS eenheden lijkt ons acceptabel.

Aanvullende taken

Materieel in aanvulling op de basiszorg: waterongevallen (ORT, BRV, WO)

Adviezen:

- Wij kunnen ons voor de taak ORT vinden in de basis variant. De boten (BRV) zijn logisch gekoppeld aan posten met de ORT-taak. Verder hebben wij begrepen dat (een aantal) boten onderdeel zijn van de afspraken in het kader van de nationale reddingsvloot.
- Duiken is een taak van de brandweer. Elke regio moet naar onze mening beschikken over tenminste een operationele eenheid duikers. Gelet op de intensiteit van deze taak lukt dat alleen in combinatie met beroeps. Ondanks de inspanningen is de laatste jaren gebleken dat dit voor vrijwilligers een te zware belasting is. Het voorstel dit in Apeldoorn onder te brengen is daarom verstandig.

Aanvullende taken

Materieel in aanvulling op de basiszorg: veeredinstallatie (VIA)

Adviezen:

- De voorgestelde reductie van het aantal VIA lijkt ons een logische. Wel is het zo dat hier geen precies aantal voor te schrijven is. Advies is om bij de plaatsing van deze eenheid vooral op de lokale context (inzetten, bereidheid, kennis en motivatie) te letten en deze mee te wegen. Als dit leidt tot een hoger aantal dan het voorstel is dat ook acceptabel.

Opschaling, slagkracht, gelijktijdigheid en restdekking

Naast de basis en aanvullende taken moet vanuit het geheel van brandweertzorg gekeken worden naar opschaling, slagkracht, gelijktijdigheid en restdekking.

Adviezen:

- Advies is om gelijktijdigheid van incidenten niet te hanteren als zelfstandig argument om meer middelen beschikbaar te stellen. Met een netwerk van 56 kazernes is er voldoende back-up. Gelet op de kans van optreden kan een tijdelijke (beperkte) terugval in (opkomst-)prestatie bestuurlijk worden geaccepteerd.
- Landelijk wordt veelal de norm gehanteerd dat er bij bijstand en opschaling 50% restdekking in de eigen regio achterblijft om invulling te geven aan de basiszorg in het eigen gebied. Dit lijkt met tenminste 56 TS'en geen probleem.
- Elke post heeft een functie in het netwerk op 3 niveaus: basis TS, opschaling, restdekking en/of aflossing. Er ligt een ingewikkeld model over de bezetting van een post en de urenbesteding van de postcommandant. Ontwikkel een eenvoudiger systematiek waarin elke post zijn bijdrage kan leveren (bijv. 3 categorieën posten, klein / middel / beroeps).
- Om de zelfstandigheid van posten te bevorderen is het advies om in elke post te zorgen voor een eigen mogelijkheid voor vervoer van personeel (PM-bus tbv opleiden, oefenen, dienstvervoer).

Afsluitende beschouwing

- Benader de brandweezorg VNOG als een collectieve opgave. Het netwerk van 56 kazernes is een waardevolle basis. Het is een gezamenlijke opdracht dit netwerk paraat te houden en van daaruit alle taken in samenhang te vervullen. Advies daarbij is om de 24-uurs kazernes een zichtbare rol te laten vervullen ten behoeve van het collectief.
- De slagkrachtmethodiek lijkt een belangrijk deel van het probleem in de stagnatie van de doorontwikkeling van de brandweezorg. De commissie proeft in de gesprekken dat het tot frustratie heeft geleid. Quote: 'Men heeft geprobeerd het aan de organisatie uit te leggen, maar dat is niet gelukt'. De stukken zijn wel in het bestuur vastgesteld en daarmee 'waar'. In de praktijk is dat dus maar de vraag. De methodiek is enerzijds zeer gedetailleerd en bevat anderzijds een aantal 'inschattingen', dat geeft spanning.
- Advies is om een meer eenvoudige werkwijze te hanteren zodat keuzes bestuurlijk uitlegbaar zijn en aansluiten bij de beleving van het brandweerpersoneel. Gebruik daarbij ook data van werkelijke inzetten bij het verdelen en optimaliseren van materieel. Hanteer daarbij een meer gebiedsgerichte benadering op basis van opkomstprestatie ('hoe snel zijn we waar') en niet alleen op basis van 'waar zijn we te laat'. Weeg de knelpunten vervolgens ook op basis van werkelijke inzetfrequentie en motiveer afwijkingen.
- De gedetailleerde slagkracht modellen zijn naar onze mening bestuurlijk moeilijk te interpreteren. Vertaal de operationele informatie waar nodig naar heldere bestuurlijke keuzes. Maak daarbij onderscheid in de operationele hoe-vraag en de bestuurlijke wat-vraag.
- Het traject 'first responder brandweer' waarbij een basiseenheid rol vervult bij 1^e lijn medische hulpverlening hebben wij niet beschouwd. Gelet op de relaties met de taken van de ambulancezorg vereist dit breder onderzoek en afweging.
- De voorstellen voor optimalisering hebben betrekking op de basiseenheden. Wij adviseren om in aanvulling daarop ook te kijken naar de inrichting van de operationele leiding & coördinatie.
- Wij hebben gezien dat de teamleiders IB gaandeweg, mede naar aanleiding van de gesprekken, initiatief hebben genomen om voorstellen te doen voor optimalisatie en verbetering. Daarbij hebben ze laten zien dat ze in staat zijn gezamenlijk kritisch te kijken en scherpe voorstellen te doen.
- Implementeren van veranderingen in hoeveelheid en spreiding van materieel over brandweerposten zijn gevoelige trajecten. Advies is om bij de herverdeling niet alleen te wegen op 'harde' criteria als dekking en spreiding op basis van opkomsttijd maar ook naar zaken als garantie van uitruk, verdeling belasting qua inzetten, inspanning voor vakbekwaamheid, mate van specialisatie en de 'balans winst / verlies per post' te kijken.
- De voorgestelde aanpassingen vereisen commitment van iedereen, bestuur en brandweerorganisatie. Daarnaast is collectief leiderschap van postcommandanten en teamleiders IB nodig. Maak vanuit dat collectief iemand verantwoordelijk voor de implementatie en laat hem of haar periodiek rapporteren over de voortgang en eventuele knelpunten.

Overzicht gebruikte bronnen

Documenten

- Eindrapport slagkracht brandweezorg, september 2014 (inclusief bijlagen)
- Rapportage risicogestuurde slagkracht, ongedateerd
- Implementatieplan risicogestuurde slagkracht, februari 2016
- Notitie 'Posten zijn de basis', november 2017
- Model bezetting blusvoertuigen VNOG, januari 2019
- Presentatie 'Optimalisatie brandweezorg VNOG' tbv externe commissie, 18 april 2019
- Spreadsheet: Voorstel repressieve organisatie VNOG, 18 april 2019

Gesprekken

12 maart 2019: inleidende bijeenkomst met teamleiders IB en commandant brandweer

18 maart 2019: inhoudelijke bijeenkomst met teamleiders IB en vakspecialisten

15 april 2019: gesprek teamleiders IB, toelichting over presentatie optimalisering brandweezorg

15 mei 2019: toelichting op het advies door voorzitter externe commissie aan teamleiders IB